

ALTERNATIVNE SANKCIJE

BILTEN | 2012. | BROJ 3

- 1** Iskustva osuđenih
- 2** Nove povereničke kancelarije
- 3** Vesti
- 4** Nove alternativne sankcije:
kućni zatvor sa i bez elektronskog nadzora
- 5** Podaci o izrečenim i realizovanim kaznama

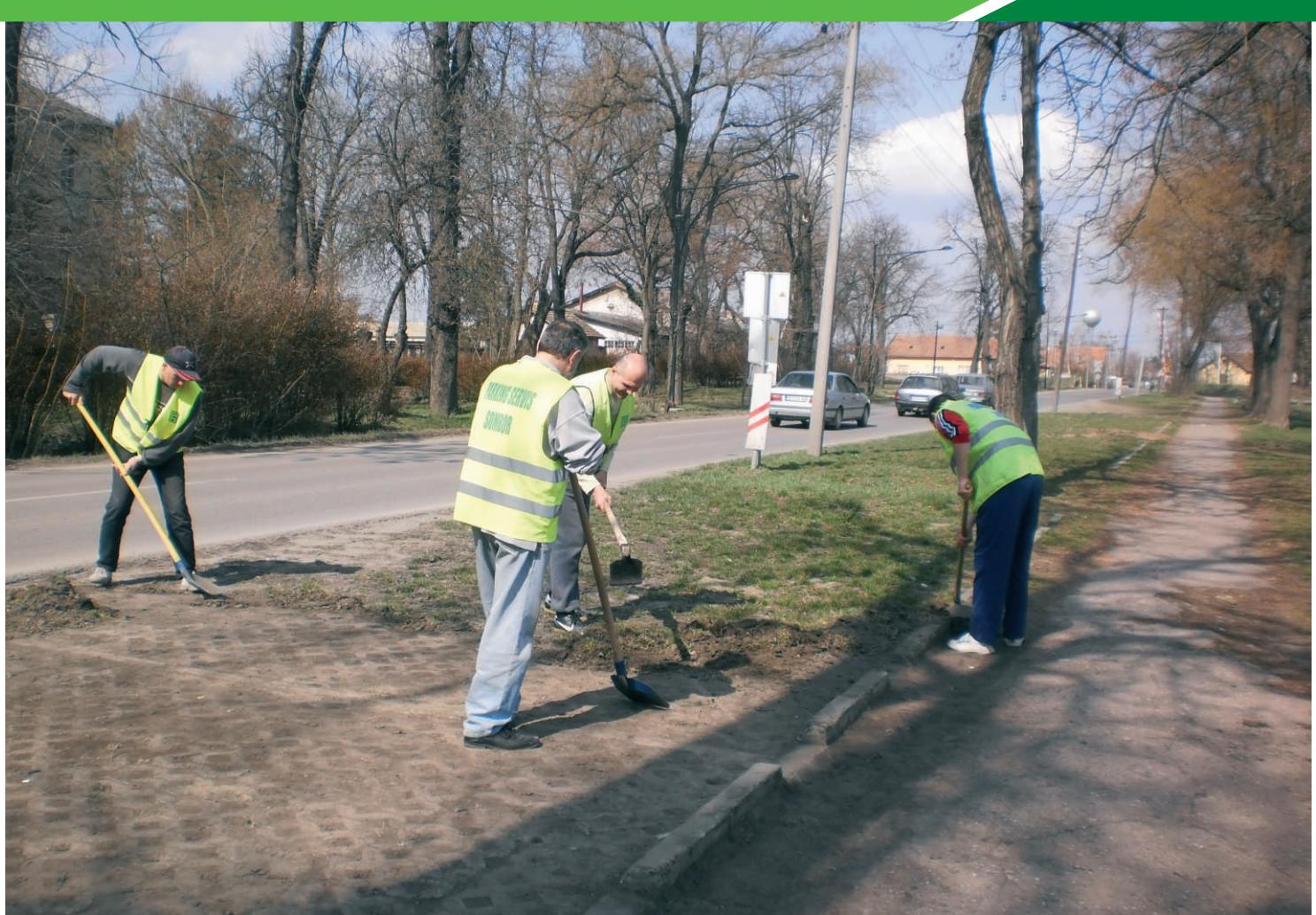
Iskustva osuđenih

Ovo su samo dva, izdvojena pozitivna primera, uspešno izvršenih kazni, ima ih mnogo više. Nažalost ima i neuspešnih kazni koje su prekinute zbog neizvršavanja obaveza osuđenih. Karakteristično je da su kazne uglavnom prekinute jer su osuđeni prestali da dolaze na rad. Do sada ni jedna kazna nije prekinuta na zahtev poslodavca zbog nepristojnog ponašanja osuđenog kojim bi se narušila radna disciplina.

Poznata su nam mišljenja mnogih društvenih činioца о alternativnim sankcijama, međutim, interesantно је čuti šta o alternativnim sankcijama misle sami osuđeni, koji su ove kazne i izvršavali.

Dvadesetogodišnjak iz sela kod Obrenovca, osuđen na kaznu rada u javnom interesu od 240 sati zbog krivičnog dela lake telesne povrede.

„Kada mi je sudija rekao da mogu da dobijem kaznu da radim negde, a da ne idem u zatvor, odmah sam prihvatio. Ja se ne bojam bilo kakvog posla. Završio sam za mehaničara, ali posla nema. Gde sve nisam tražio. Radim po selu kad me neko pozove, uglavnom kad se zida. Sada preko zime nema baš ništa. Mnogo je dosadno. Vreme uglavnom provodim sa drugovima ispred prodavnice, popijemo po neko pivo. To što smo se potukli, kao zbog devojke, bez veze je. Žao mi je, samo što sam udario druga. Takvu glupost neću više nikad da ponovim. Za moju kaznu se ne brinite, neću ni vas ni sebe da obrukam.”

Osuđeni je svoju kaznu izvršavao na Adi Ciganlji na pomoćnim poslovima na klizalištu sa radnim vremenom od 07.00 do 19.00 časova, svaki drugi dan. Ni jednom nije zakasnio , uvek je dolazio uredan, sve obaveze je ispunjavao odgovorno, primerno se ponašao i prema zaposlenima i prema posetiocima, nije imao posebnih zahteva i ništa mu nije bilo teško. Njegovim ponašanjem saznali smo mnogo više o njemu kao i kakav život želi. Poslodavac, prezadovoljan osuđenikovim radom, pozvao ga je da preko leta, kada ima najviše posla, radi preko Omladinske zadruge.

Radnik iz Mladnovca, koji je posle 15 godina rada ostao bez posla, otac šestoro maloletne dece, osuđen na kaznu rada u javnom interesu od 300 sati zbog krivičnog dela krađe struje.

„Plašio sam se da me sudija ne pošalje u zatvor, jer sam čuo da su ljudi zbog struje dobijali i po više meseci. Stalno sam mislio na svoju decu. Ja jedini, po nešto, zaradim u kući. Od kako se firma zatvorila, nikako da nađem redovan posao, radim kad nešto nađem, po nekad i za petsto dinara na dan. Ja stvarno nisam imao pare da platim struju, zima je bila a u kući hladno, nešto smo se grejali na drva ali su brzo nestala. Uradio sam kao i neke od komšija, sve su nas pohvatali. Kad bi imao redovan posao meni se to nikad ne bi desilo. Ovaj rad, što mi je sud izrekao, kao i da nije kazna...“

Osuđeni je svoju kaznu izvršavao u Javnom preduzeću, svakodnevno, kada i ostali zaposleni. Na posao je dolazio ranije a odlazio posle svih, tek kada očisti alat i vrati ga na mesto. Sve poslove je prihvatao i obavljaо savesno i odgovorno. Korektno se ophodio prema zaposlenima. Trudio se da ostavi pozitivan utisak svojim radom, sa potajnom željom da će možda imati šanse, ukoliko se ukaže prilika dobije i posao u preduzeću. Jednom prilikom, kada mu je bio neophodan slobodan dan, ponudio je poslodavcu, kako posao ne bi trpeо, svog komšiju da ga zameni! Njegov rad i ponašanje nije ostalo neprimećeno od strane poslodavca. Direktorka, kada je osuđeni završio svoju kaznu, samo je uzdahnula i rekla: „Kada bi mi svi radnici bili ovakvi...“

Nove povereničke kancelarije

Adrese povereničkih kancelarija

Beograd
Karađorđeva 48
tel.: 011 3348525

Kragujevac
Kralja Aleksandra I Karađorđevića br 103-2 kancelarija br. 10
tel.: 034 356740

Niš
Milojka Lesjanina br. 26
tel.: 018 511512

Novi Sad
Zmaja Ognjena Vuka br 13 (I sprat)
tel.: 021 421166 lokal 130

Sombor
Trg Svetog Đorđa br. 1-1 kancelarija 28
tel.: 025 451551

Subotica
Trg Lazara Nešića br 1, 11 sprat, kancelarija 130
tel.: 024 551315

Valjevo
Karađorđeva 41
tel.: 014 240851

Zainteresovanost regionalnih centara u našoj Republici za sprovodenje alternativnih sankcija je u svakodnevnom porastu. Lokalne samouprave ovih sredina shvatile su značaj ovih sankcija i interes za njihovu primenu. U proteklom periodu Ministarstvo pravde u saradnji sa Misijom OEBS-a otvorilo je četiri nove povereničke kancelarije u Somboru, Valjevu, Nišu i Kragujevcu, gradovima sa kojima su već ranije potpisani Memorandumi o saradnji za sprovodenje alternativnih sankcija. Uprava za izvršenje krivičnih sankcija u nove kancelarije rasporedila je pet novih poverenika.

Uprava je adaptirala nove prostorije, a Misija OEBS-a ih je opremila potrebnom opremom. U novim kancelarijama, poverenici su obavili pripreme za izvršenje, do tada već izrečenih, preko 120 presuda.

Obavešteni su sudovi o početku rada povereničkih kancelarija, ostvareni su kontakti sa Nacionalnim službama za zapošljavanje, Centrima za socijalni rad, Kliničkim centrima, Domovima zdravlja i organizacijama i organima lokalne samouprave po gradovima i mestima u kojima žive osuđeni sa izrečenim kaznama. Potpisani su Ugovori o saradnji o sprovođenju kazne rada u javnom interesu sa Javnim preduzećima, Mesnim zajednicama i drugim radnim organizacijama. Na ovaj način uključeni su svi bitni činioци društvene zajednice relevantni za realizaciju alternativnih sankcija.

Intenzivnim radom, broj izrečenih kazni počeo je osetno da se smanjuje. Sumnje da će neke od izrečenih presuda zastareti, postale su neosnovane. Ovakvu efikasnost u realizaciji izrečenih kazni, povereničke kancelarije pre svega treba da zahvale izuzetnoj saradnji sa sudijama koje su u svakoj prilici bile spremne da pomognu u rešavanju eventualnih problema.

Neophodno je naglasiti i saradnju sa Javnim preduzećima u kojima su osuđena lica izvršavala svoje kazne a posebno saradnju sa Mesnim zajednicama u mestima i selima ovih regionalnih centara. Ove organizacije nisu insistirale samo na svom interesu besplatne radne snage već su u potpunosti preuzele svoju funkciju lokalne zajednice u realizaciji alternativnih kazni. Na ovaj način

osuđena lica su u svojim mestima savesnije i odgovornije izvršavala svoje kazne. Brojke govore da su sve kazne rada u javnom interesu koje su izvršavane u Mesnim zajednicama uspešno završene.

Pozitivni rezultati u realizaciji alternativnih sankcija uslovili su nove zahteve za otvaranje kancelarija koji su stigli iz Šapca, sa kojim je već potpisana Memorandum o saradnji, zatim iz Smedereva, Pančeva, Sremske Mitrovice, Kikinde, Požarevca... Tokom 2012. godine planira se otvaranje još četiri nove povereničke kancelarije u nekom od ovih gradova.

U periodu od juna 2011. godine do aprila 2012. godine Misija OEBS-a u Srbiji je sprovedla projekat „Podrška daljem razvitku sistema alternativnih sankcija u Srbiji” koji je finansiran od strane delegacije SAD-a. Ovaj projekat je nastavak uspešnog projekta koji je Misija OEBS-a sprovedla u periodu od 2008. do 2010. godine uz podršku Ambasade Kraljevine Holandije.

U okviru novog projekta, Misija OEBS-a je u saradnji sa Upravom za izvršenje krivičnih sankcija izradila nove nastavne planove i programe obuke za poverenike. Novi nastavni planovi obuhvatili su, između ostalog i nova zakonska rešenja koja će Povereničkoj službi dati šira ovlašćenja u svim fazama krivičnog postupka. Obuku koja je organizovana u skladu sa novim nastavnim planovima je prošlo oko 40 poverenika.

Takođe, osmišljeni su i novi nastavni planovi i programi obuke i za nosioce pravosudnih funkcija. Misija OEBS-a u Srbiji je u saradnji sa Pravosudnom akademijom organizovala 5 seminara za stručno usavršavanje sudija i tužioca na temu sprovođenja alternativnih sankcija u skladu sa novim programom obuke. Seminarima je prisustvovalo oko 100 sudija i tužioca iz Niša, Kragujevca, Sremske Mitrovice, Požarevca i Beograda. Gde je to bilo moguće, polaznici su imali priliku i da se tokom seminara upoznaju i razmene iskustva sa poverenicima iz lokalnih kancelarija. Dobar odziv polaznika u pojedinim gradovima ukazuje na to da je mrežu kanacelarija Povereničke službe neophodno proširiti.

Dušanka Garić, načelnica Odeljenja za tretman i alternativne sankcije (sredina), Aleksandra Stepanović, načelnica Odeljenja za zaštitu prava osuđenih lica (levo), Nataša Novaković, Misija OEBS u Srbiji (desno)

Javna rasprava o nacrtu „Strategije za socijalnu reintegraciju i prihvat osuđenih lica za period 2012—2015 godine”

Ministarka pravde, Snežana Malović, potpisuje Memorandum o saradnji o sprovođenju alternativnih sankcija sa gradonačelnikom Niša

Kontinuirani zajednički rad Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i Misije OEBS-a u Srbiji na izradi strateških dokumenta Uprave, ove godine je bio upravljen na izradu nacrta „Strategije za socijalnu reintegraciju i prihvat osuđenih lica za period 2012—2015 godine”. Radna grupa sastavljena od profesora pravnog fakulteta, asistenta na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, predstavnika centra za socijalni rad, Uprave i Misije OEBS-a je izradila nacrt Strategije. Nacrt Strategije je predstavljen na zajedničkoj konferenciji koja je održana 30. novembra 2012. godine u Beogradu. Konferenciji su prisustvovali direktori i predstavnici Probacijskih uprava iz Velike Britanije, Francuske, Mađarske i iz regiona, kao i predstavnici relevantnih

ministarstava, pravosuđa, nezavisnih institucija, fakulteta, međunarodnih i nevladinih organizacija i Uprave.

Tekst nacrta Strategije je veoma pozitivno ocjenjen, posebno u kontekstu činjenice da je ovo prvi zvanični, državni dokument koji je na sveobuhvatan i analitički način način uopšte bavio ovom značajnom temom, istovremeno postavljajući polazne osnove za ustanavljanje sistema post-penalnog prihvata lica otpuštenih sa izdržavanja kazne.

Nacrt Strategije će tokom 2012. godine biti upućen Ministarstvu pravde, koje će ga u formi zvaničnog predloga dostaviti Vladi Republike Srbije na usvajanje.

Nove alternativne sankcije: kućni zatvor sa i bez elektronskog nadzora

Tokom 2011. godine Uprava za izvršenje krivičnih sankcija počela je realizaciju još jednog vida alternativnog kažnjavanja, odnosno, sa izvršavanjem kazni zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje u skladu sa čl. 45 stav 5 KZ RS. Obzirom da se radi o zatvorskim kaznama, njihova realizacija nije prepostavljala postojanje kompletne mreže kancelarija za poverenike van postojećih ustanova za izvršenje. Ovo je omogućilo da se ove kazne izvršavaju na teritoriji cele Republike uz korišćenje postojećih resursa.

Poslove poverenika, obavljaju službenici tretmana u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija, uz svoje redovne poslove, a prema mestu stanovanja osuđenih lica. Svi službenici tretmana koji su angažovani na realizacijama kazni zatvora u skladu sa čl. 45 stav 5 KZ RS, su prošli obuku za primenu Pravilnika o načinu izvršenja kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, kao i primenu drugih instrumenata i procedura, neophodnih za realizaciju ovih kazni. Ovo bi trebalo da bude samo prelazno rešenje. Da bi se kvalitetno obavljali

poslovi poverenika, kao i redovni poslovi službenika tretmana, neophodan je prijem novih zaposlenih.

Tokom 2011. godine je uspešno realizovano 70 kazni zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje uz primenu elektronskog nadzora i 18 kazni koje su realizovane bez primene elektronskog nadzora. Samo u jednom slučaju je, radi kršenja odredbi programa postupanja, sud izmenio odluku, kojom je određeno da osuđeni kaznu zatvora izvrši bez napuštanja prostorija u kojima stanuje, pa je osuđeno lice ostatak kazne izdržalo u ustanovi za izvršenje krivičnih sankcija.

Tokom 2011. godine, Uprava je opremu za elektronsko praćenje, potrebnu za realizaciju kazne zatvora bez napuštanja prostorijama u kojima osuđeni stanuje, uz primenu elektronskog nadzora, iznajmila. Početkom 2012. godine Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je dobila novu opremu za elektronski nadzor,

koja je obezbeđena iz sredstava predpristupne pomoći EU – IPA fondovi. Činjenica da sada posedujemo svoju opremu, izvršenje ovih kazni je, u finansijskom smislu, je racionalnije.

Započet je i Projekat za jačanje sistema alternativnih sankcija, koji finansira Evropska unija i koji sadrži tri važne komponente: poboLjšanje zakonodavnog i institucionalnog okvira, poboLjšanje metoda rada i podsticanje podrške u društvu neophodne za efikasniji sistem alternativnog kažnjavanja.

Alternativne sankcije sigurnim koracima ulaze i zauzimaju svoje mesto u našem pravosudnom sistemu. Nadalje traje uspešna saradnja sa misijom OEBS-a, koja u mnogome unapređuje sistem alternativnog kažnjavanja u Republici Srbiji. U sklopu te saradnje je isplanirano šest jednodnevnih seminara za nosioce pravosudnih funkcija, u Nišu, Kragujevcu, Požarevcu, Stremskoj Mitrovici i dva seminara u Beogradu.

Podaci o izrečenim i realizovanim kaznama

Od stupanja na snagu seta krivičnih sankcija kojima su alternativne sankcije i mere uvedene u krivični sistem Republike Srbije, u Srbiji, je izrečeno 694 alternativnih sankcija, od tog broja 632 su kazne rada u javnom interesu i 62 uslovne osude sa zaštitnim nadzorom.

Dušanka Garić, načelnica odeljenja za tretman i alternativne sанкоје Uprave za izvršenje krivičnih sankcija

Kazne rada u javnom interesu i uslovne osude sa zaštitnim nadzorom izvršavaju se samo u gradovima u kojima su otvorene povereničke kancelarije, odnosno u Beogradu, Novom Sadu, Subotici, Somboru, Valjevu, Nišu i Kragujevcu. Realizaciju ovih sankcija sprovodi ukupno deset poverenika. Od ukupno 331 započete kazne, uspešno je izvršeno 177 kazni, trenutno se izvršava 49 kazni, u pripremi za izvršenje je 54 kazni, nije se odazvalo 30 osuđenih a prekinuta je 21 kazna zbog nepoštovanja obaveza osuđenih. Izraženo u procentima, nije uspešno realizovano 16 % započetih kazni. U ovih sedam regionalnih centara potpisano je ukupno 63 „Ugovora o saradnji o obavljanju rada u javnom interesu“ sa Javnim preduzećima, Javno komunalnim preduzećima, Mesnim Zajednicama i ostalim radnim organizacijama u kojima osuđeni izvršavaju kazne. Osuđena lica su kroz kaznu rada obavila skoro 30.000 sati, ili oko 3.700 dana, što je ravno desetogodišnjoj kazni jednog osuđenog lica. Na ovaj način ušteđeno je preko 10 miliona dinara.

Od početka 2012. godine do kraja februara meseca izrečeno je 58 kazni rada u javnom interesu, i 2 uslovne osude sa zaštitnim nadzorom a izvršeno je 33 kazne rada i 1 uslovna osuda sa zaštitnim nadzorom.

Република Србија

Министарство правде

Управа за извршење кривичних санкција

U.S. Mission to the OSCE

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

Napomena: Stavovi izrečeni u biltenu pripadaju isključivo autorima i njihovim saradnicima i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS u Srbiji.